

Tema 2. ELS BENEFICIS DEL COMERÇ

Introducció. Conceptes bàsics

- 1. Els beneficis del comerç***
- 2. L'avantatge comparatiu i el comerç. Especialització***
- 3. Els guanys dinàmics***

Bibliografia: Krugman i Obstfeld (2006), capítol 5, pàgines 91-101

Caves, R.E. et al. (1999), capítol 2, pàgines 14-19, capítol 3, pàgines 32-36
[està disponible un resum d'aquesta referència traduïda al castellà]

Introducció. Conceptes bàsics

■ PROPOSICIÓ BÀSICA:

- *Si en absència de comerç els **preus relatius** de dos béns difereixen entre dos països,*
- *AMBDÓS països poden guanyar intercanviant els béns a qualsevol relació de preus intermèdia.*

■ ***Els beneficis del comerç tenen l'origen***

1. En l'intercanvi

- Sense canvis en l'assignació de recursos

2. En l'especialització productiva

- Reassignació de recursos estimulats per les oportunitats que ofereix el comerç.
 - **Diferents estructures productives** (FPP; oferta relativa)
 - Aprofitament de les **economies d'escala** i major **competència** en un mercat més ampli.

Introducció. Conceptes bàsics

- Per a analitzar els **beneficis purs d'intercanvi** derivats del comerç, *mantenint idèntica producció*, farem ús dels **conceptes** següents:
 1. **Preu relatiu** d'un bé (RRI)
 2. **Rectes isovalor:**
dotació de béns i preus relatius (pendent)
 3. **Frontera de possibilitats de consum (FPC)** i restricció pressupostària
(és la isovalor si E és la producció de l'economia)
 4. ***Corbes d'indiferència*** (*preferències i utilitat*);
pendent = RMSC
 5. **Equilibri en el consum: preus relatius = RMSC**

Introducció. Conceptes bàsics. Preus relatius

- Considerem un país on es produeixen i consumeixen dos béns, **A** (aliments) i **V** (vestits)
- El **PREU RELATIU** d'un bé és la quantitat d'un altre bé que obtindrem en el mercat a canvi d'una unitat seua.
 - Si el preu del vestit és de 5 € la unitat, i
 - El preu dels aliments de 10 € el quilo, llavors,
 - El ***preu relatiu del vestit***, o preu del vestit en termes d'aliment (P_v/P_A) serà de **0,5**: 0,5 quilos d'aliment per una unitat de vestit = Q_A/Q_V .
- Quan els preus relatius són els del mercat mundial, també reben el nom de ***relació real d'intercanvi*** (RRI) o termes d'intercanvi.

Introducció. Conceptes bàsics. Isovalor

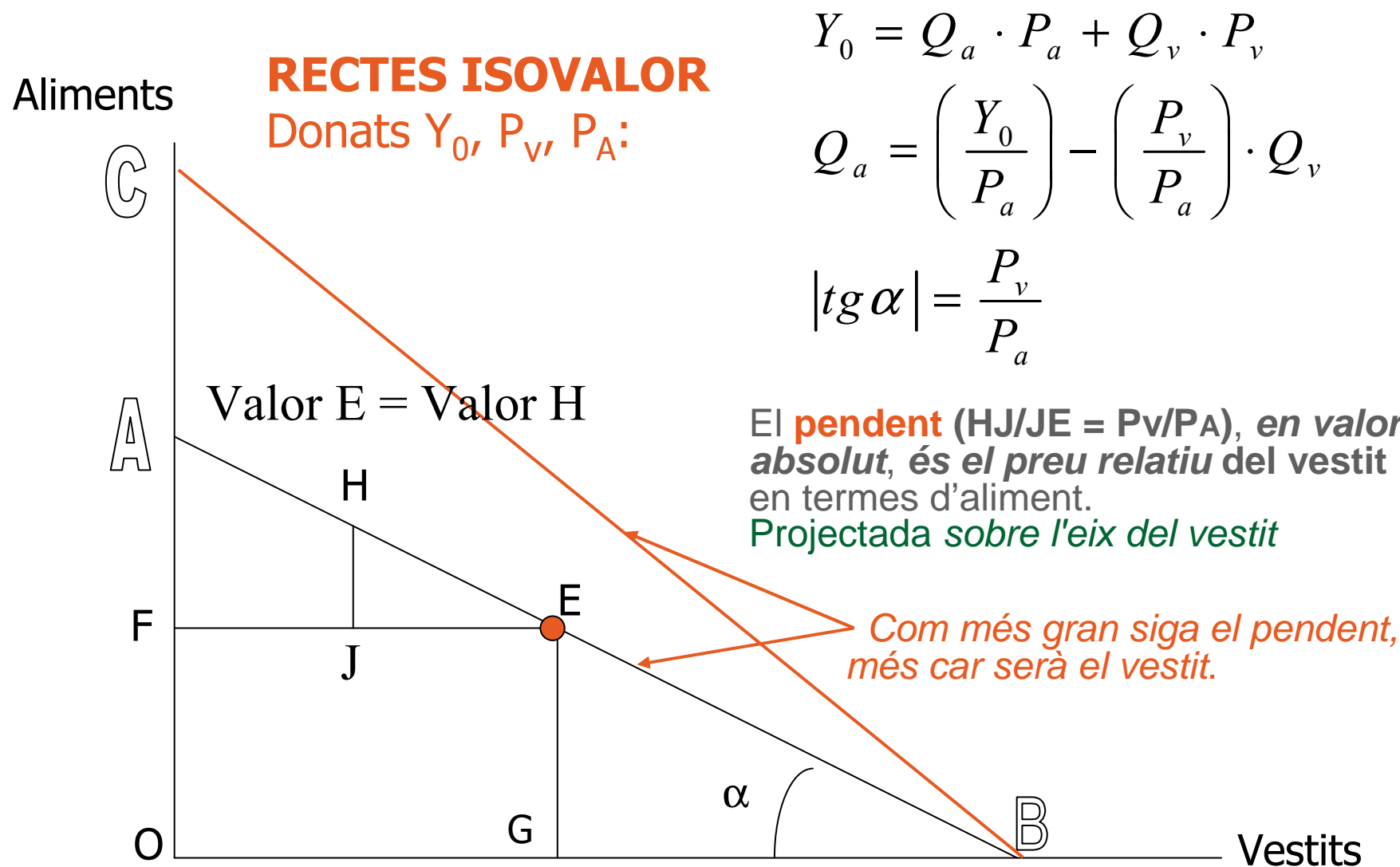
- Preus relatius i **RECTES ISOVALOR**:
 - Donat el preu relatiu del vestit (P_v/P_a)
 - i una dotació inicial de béns com la del punt E ($Q_v = OG$ unitats de vestit i $Q_a = OF$ unitats d'aliment),
- la **recta isovalor és** la representació de *totes les combinacions* possibles de vestit i aliment que tenen el ***mateix valor*** que la dotació inicial (E).

$$V = P_a \cdot Q_a + P_v \cdot Q_v$$

- Reordenant, obtenim que

$$Q_a = \frac{V}{P_a} - \frac{P_v}{P_a} Q_v$$

Introducció. Conceptes bàsics.

Introducció. Conceptes bàsics. FPC

- La **restricció pressupostària** inclou totes les combinacions de béns que són ***accessibles*** per al consumidor donats la seua renda (Y_0) i els preus (de mercat) dels béns (P_A, P_V)

$$Y_0 \geq Q_A \times P_A + Q_V \times P_V$$

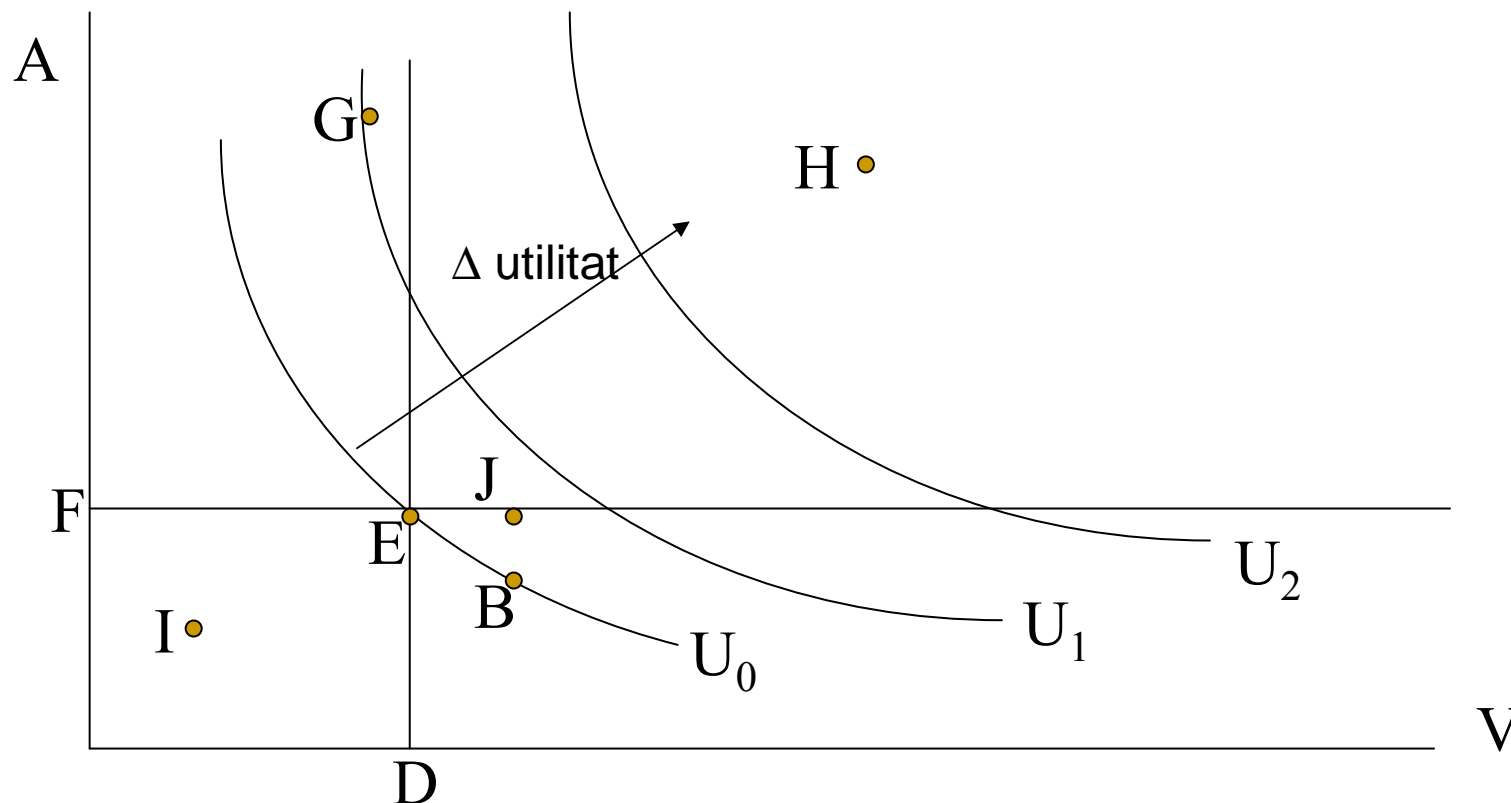
- La **recta de balanç** o **frontera de possibilitats de consum (FPC)** és donada per les combinacions de béns que són accessibles per al consumidor quan ***gasta tota la renda***.
 - És la isovalor que correspon amb els preus relatius de mercat i la combinació de béns produïts.

$$Q_A = \frac{Y_0}{P_A} - \frac{P_V}{P_A} Q_V$$

- **Q_A màxima** = Y_0 / P_A
- **Q_V màxima** = Y_0 / P_V
- El **pendent** de la recta de balanç (en valor absolut) representa el **preu relatiu** dels béns (P_V/P_A)

Introducció. Conceptes bàsics. Corbes d'indiferència

- **Una CI mostra les combinacions de béns que produeixen la mateixa satisfacció.** Propietats de les corbes d'indiferència:
 - **El pendent (RMSC) és negatiu i decreixent:** llei de les relacions de substitució o utilitats marginals relatives decreixents.
 - **No saturació.**

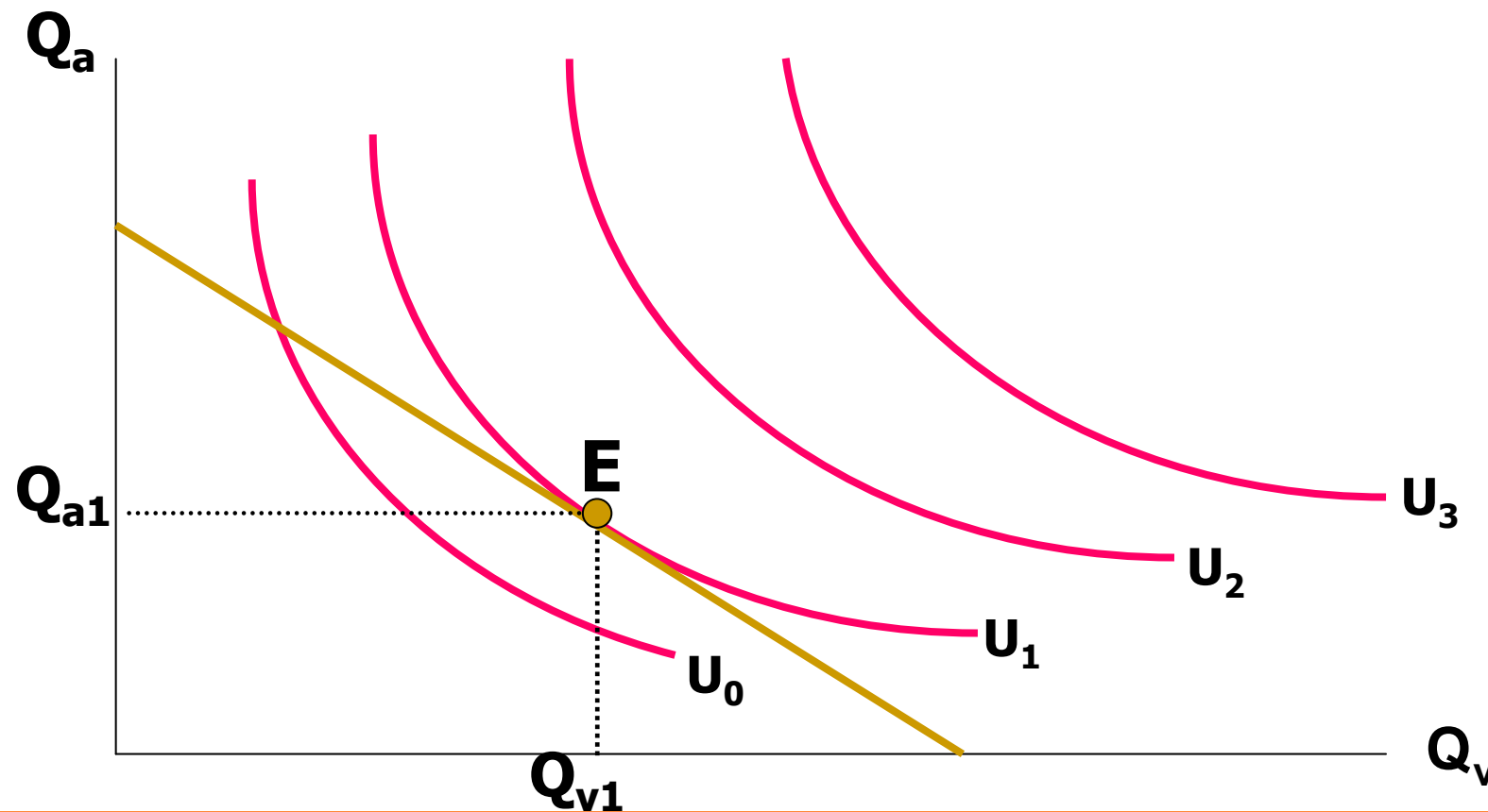

Introducció. Elecció de consum: tangència de les corbes d'indiferència amb la recta de balanç o FPC

- **Restricció pressupostària** → possibilitats de consum
 - Combinacions d'aliments i vestit que **podrien** consumir-se, donada la renda i els preus dels béns
 - No indica quina combinació seria demanada
- **Corbes d'indiferència** → preferències dels individus
- L'economia **triarà** el punt sobre la línia isovalor (recta de balanç o FPC) que proporciona el major benestar possible (corba d'indiferència més alta possible) →
→ **Tangència entre recta de balanç i corba d'indiferència:**

$$\text{PREUS RELATIUS} = \text{RMSC}^E$$

Introducció. Elecció de consum: tangència de les corbes d'indiferència amb la recta de balanç o FPC

Introducció. Guanys derivats de *l'intercanvi pur*, sense canvis en assignació de recursos. Triangle de comerç

En autarquía:

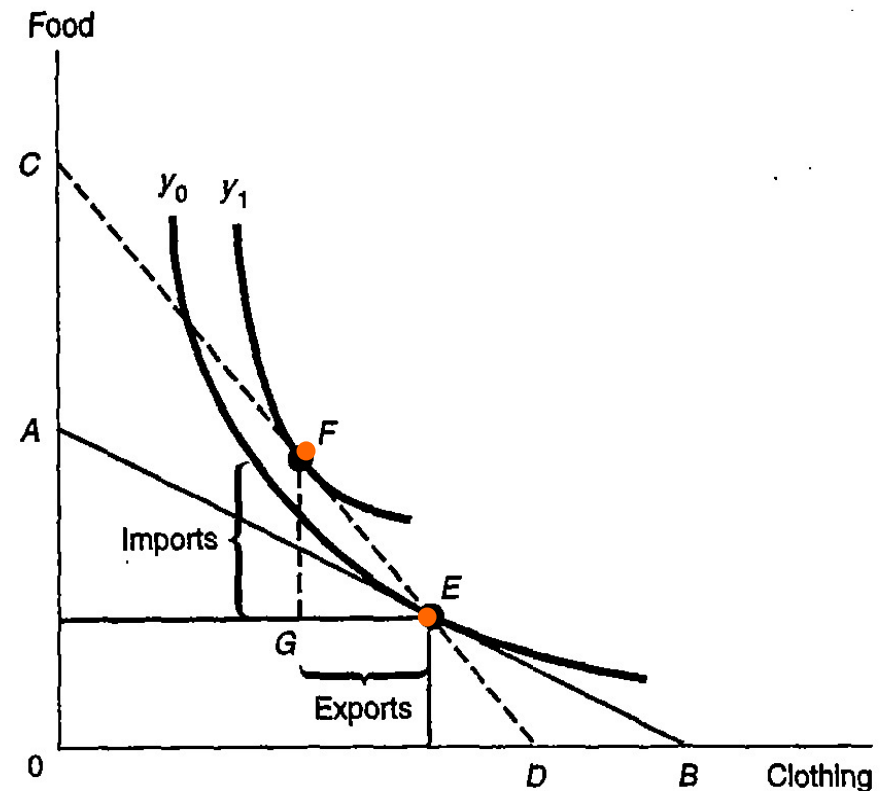
[Consum = producció] = E

- amb **(Pv/Pa)** [línia AB]
Si $(Pv/Pa) < (Pv/Pa)^*$

Amb comerç: $[(Pv/Pa)^{comerç}, \text{línia CD}]$
 $(Pv/Pa) < (Pv/Pa)^{comerç} < (Pv/Pa)^*$

Consum [F] ≠ Producció [E]

- **La producció del país no canvia [E],**
 - **però augmenta la renda real [de y_0 a y_1]**
 - **ja que es pot intercanviar els béns produïts a un preu relatiu diferent dels d'autarquia.**
- Consum en F.**

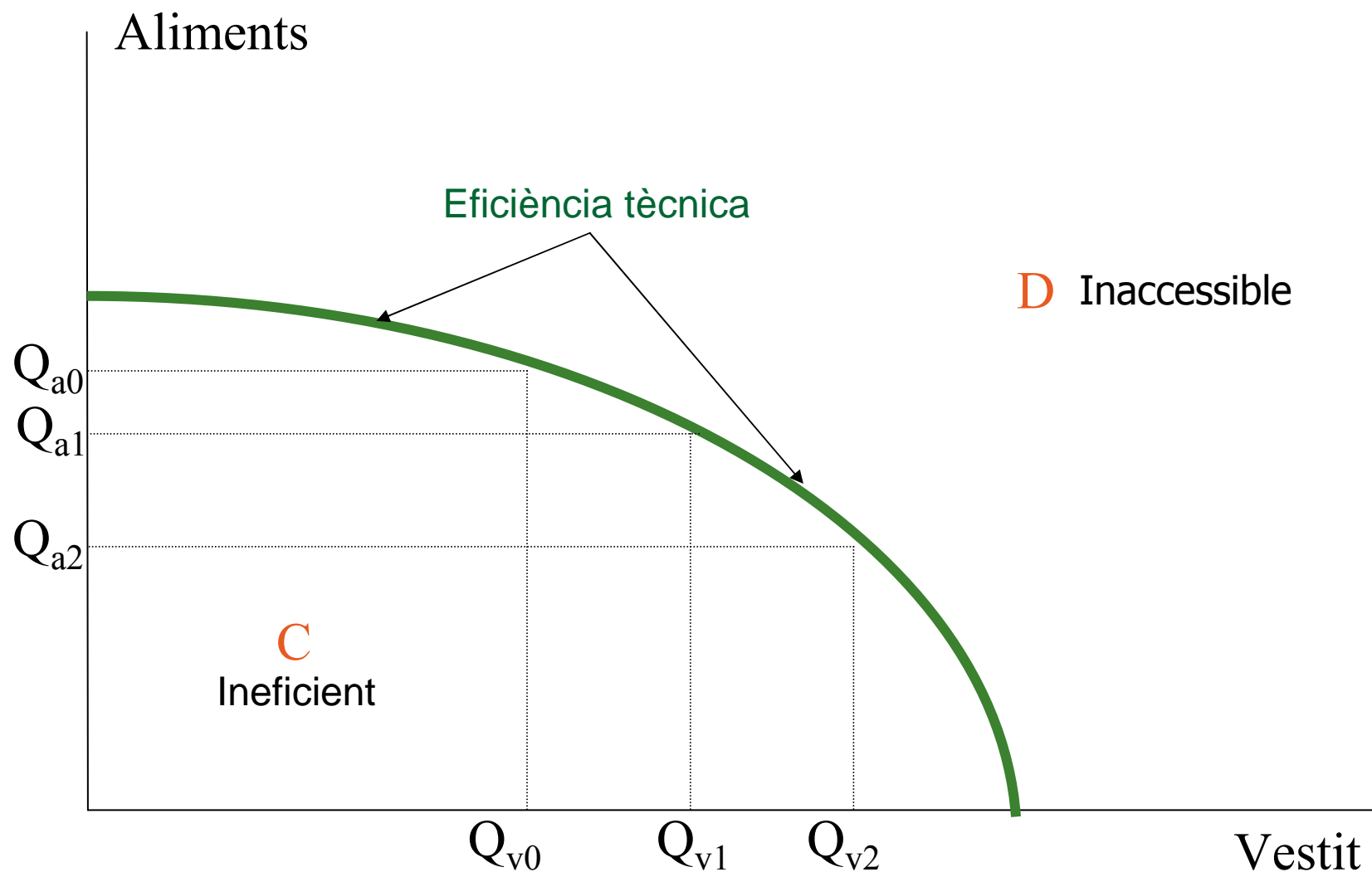
Introducció. Conceptes bàsics. Especialització

- Per a analitzar els **beneficis derivats de l'especialització productiva** necessitem introduir els conceptes següents:
- 1. **Frontera de possibilitats de producció (FPP):**
 - Dotació de factors i tecnologia.
 - Pendent de la FPP i **cost d'oportunitat** (CO, RMT)
 - Equilibri en producció: **preus relatius = RMT o CO**
- 2. **Oferta, demanda i equilibri del mercat:**
 - **Autarquia:**
 - *Producció = Consum* determinen preus (RMSC = RMT)
 - **Amb comerç:**
 - *producció i consum s'independitzen;*
 - *els preus d'intercanvi mundial junt amb **FPP i FPC** determinen la producció i el consum*
- 3. **Especialització i avantatge comparatiu:**
 - **corbes d'oferta relativa**
- 4. **Efectes dinàmics:** competència i economies d'escala.

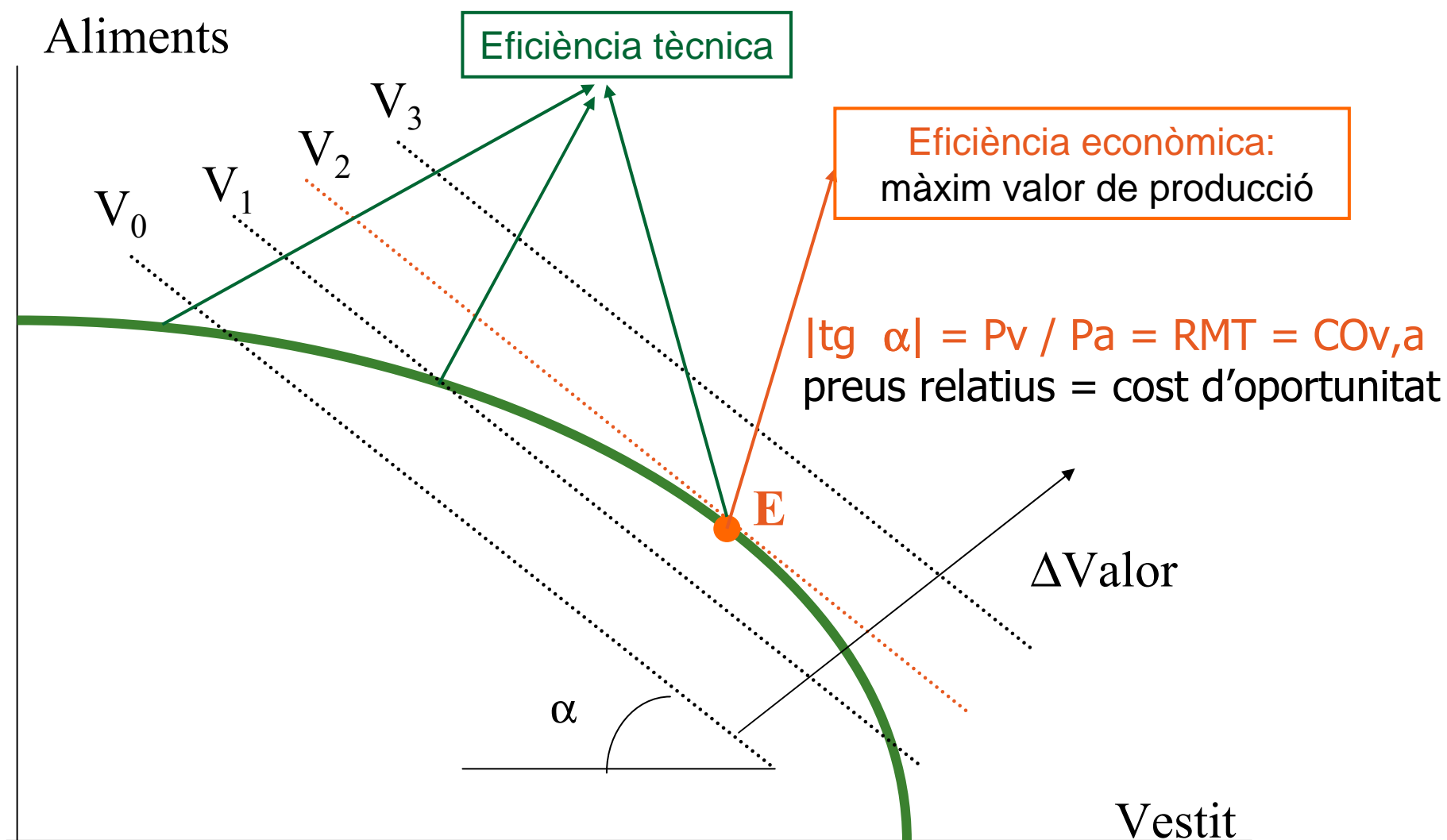
Introducció. Conceptes bàsics. FPP i CO

- **FRONTERA DE POSSIBILITATS DE PRODUCCIÓ (FPP):**
 - **Donades** les dotacions de factors productius (capital i treball) i la tecnologia disponible,
 - la FPP mostra totes les ***combinacions de producció (aliments i vestit) que es poden obtenir utilitzant de forma eficient tots els recursos disponibles.***
 - Mostra la **capacitat productiva de l'economia.**
 - Qualsevol **augment en les quantitats** disponibles de factors i/o qualsevol **millora en la tecnologia** provocaran un **desplaçament** de la FPP cap a la **dreta**:
 - augmenta la capacitat productiva
- El **pendent de la FPP** ens mostra el **cost d'oportunitat** del *vestit en termes d'aliments*, és a dir,
 - Indica quina quantitat d'aliments hem de deixar de produir per a poder augmentar en una unitat la producció de vestits.
$$\Delta Q_v = 1 \rightarrow \nabla Q_a = CO_{v,a}$$
 - Una FPP de forma còncaua –respecte a l'origen– ens mostra que els **costos d'oportunitat són creixents.**

Introducció. Conceptes bàsics. FPP i CO

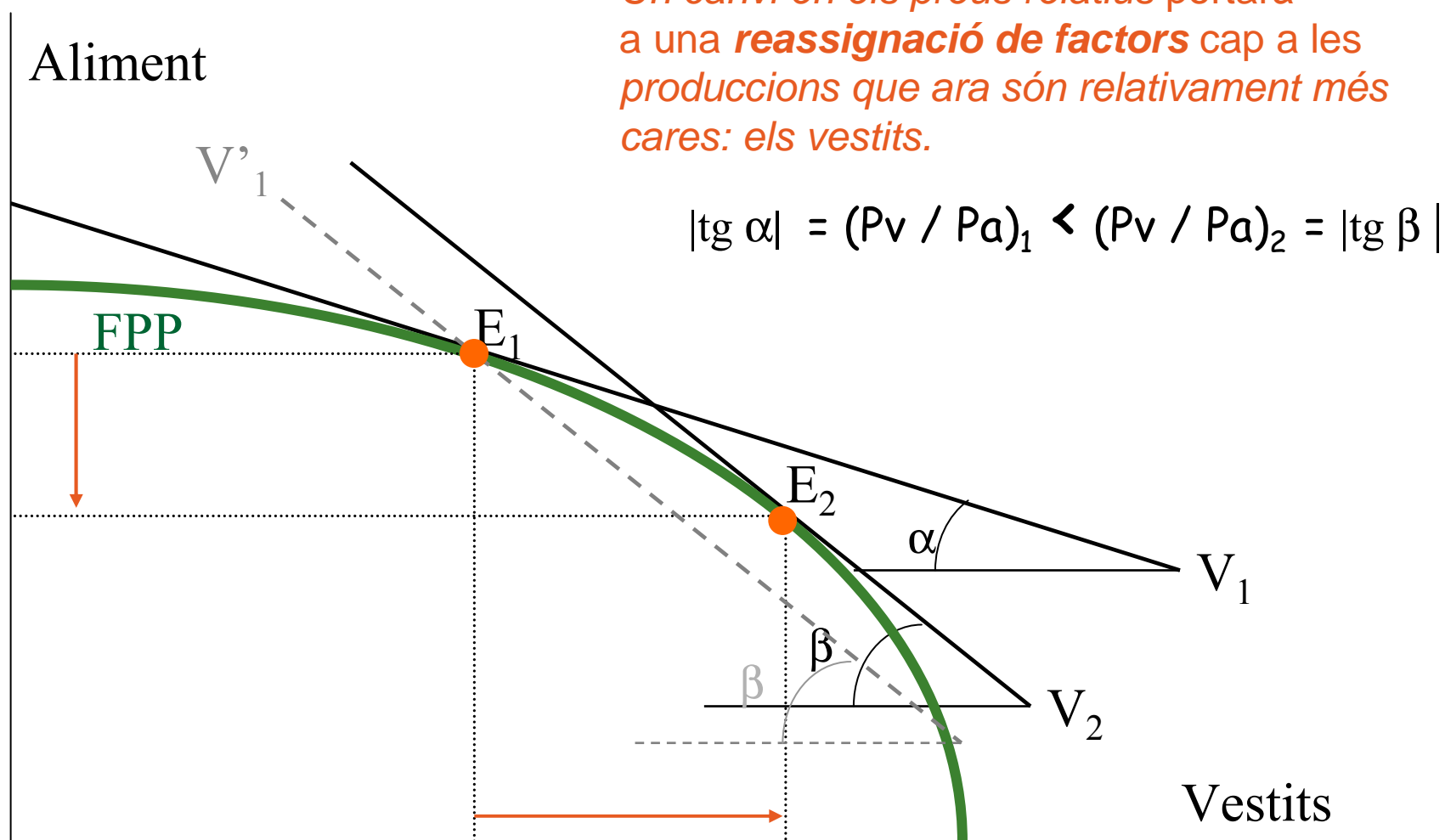

Introducció. Conceptes bàsics. Equilibri en producció

Introducció. Conceptes bàsics. Equilibri en producció

Un canvi en els preus relatius portarà a una **reassignació de factors** cap a les produccions que ara són relativament més cares: els vestits.

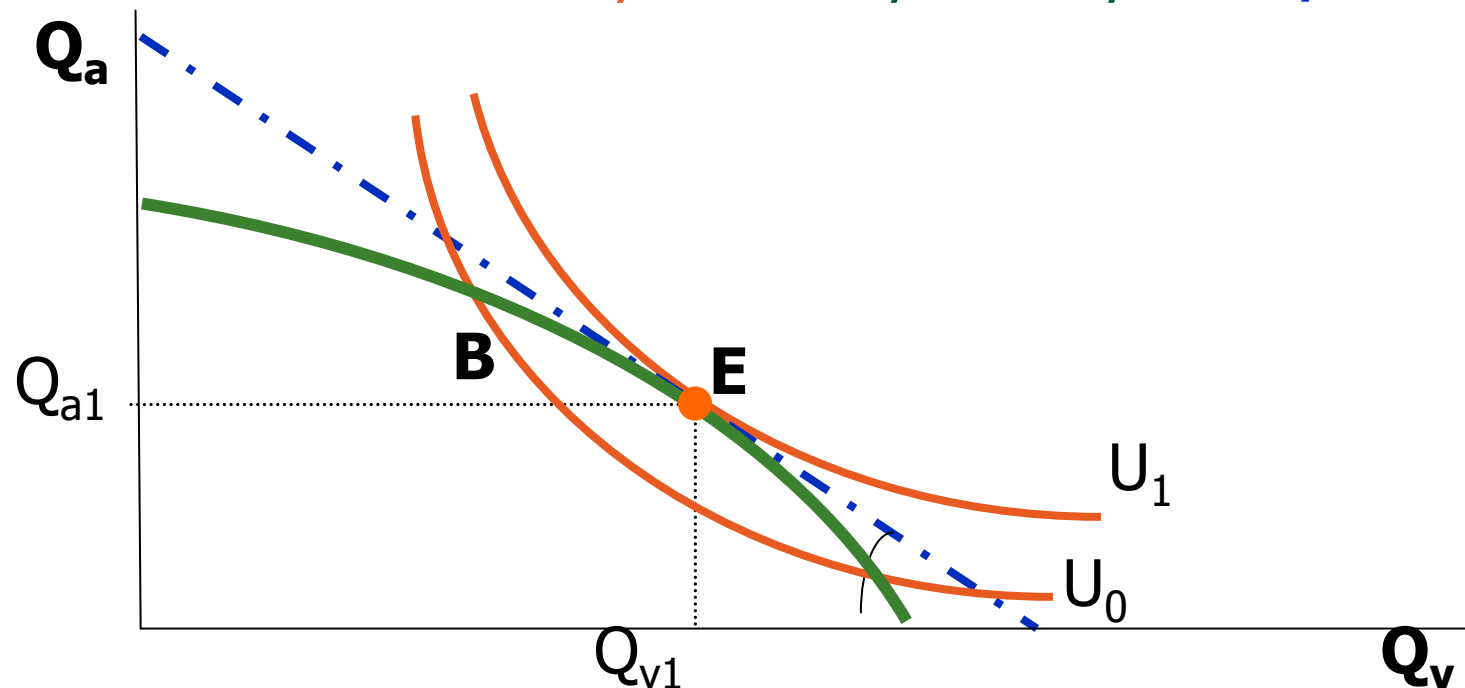
Introducció. Equilibri del mercat: autarquia

- En **autarquia** tan sols es pot consumir allò que es produeix:
Producció \equiv Consum.

$$FPC \equiv FPP$$

- Entre els punts possibles **serà preferible** el punt en què es **maximitza la utilitat tangència** entre la FPP, que és també la FPC, i la corba d'indiferència més alta possible [E]. **Determina els preus relatius** d'equilibri autàrquic.

$$RMSC_{v,a} = RMT_{v,a} \equiv CO_{v,a} = P_v/P_a$$

Introducció. Equilibri del mercat: comerç

■ Amb comerç:

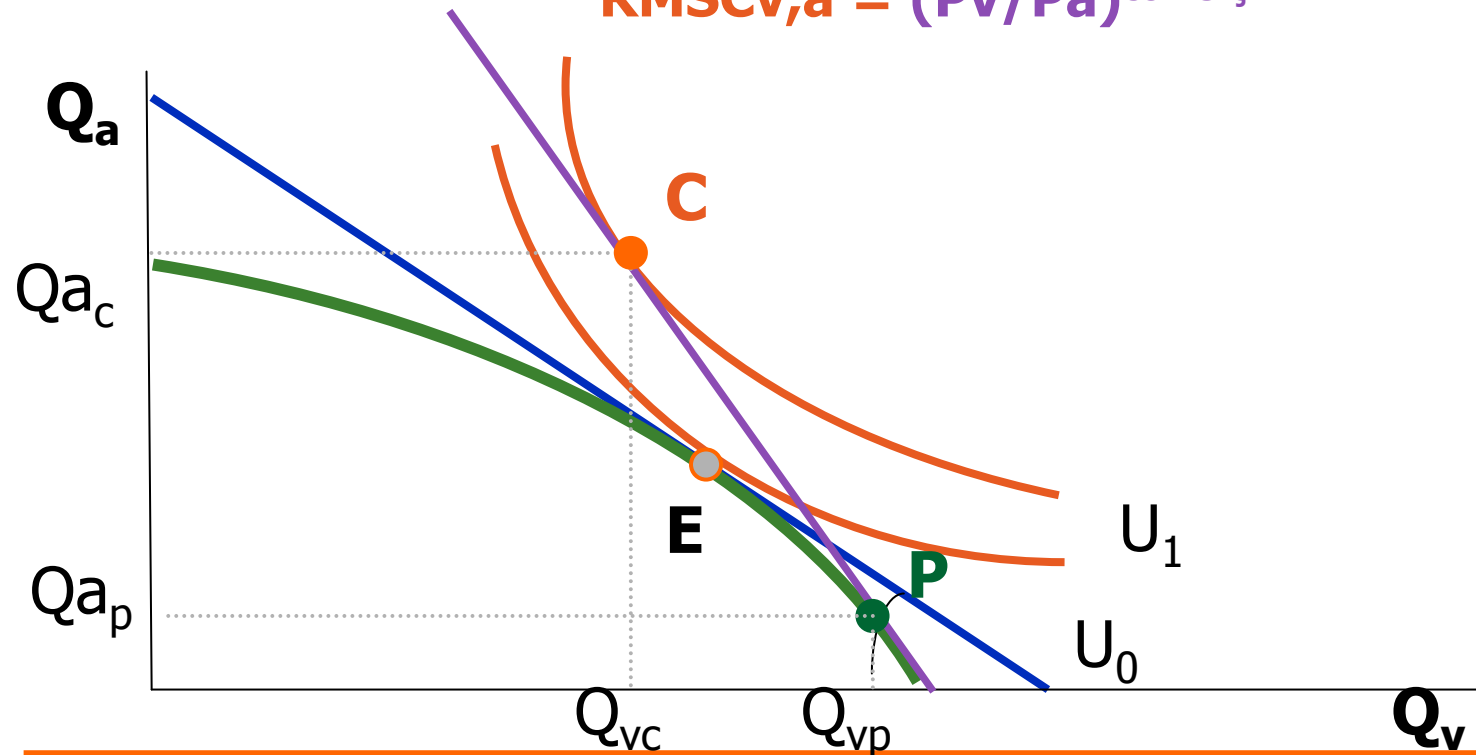
➤ *Producció i consum s'independitzen* per això

- podem **produir** una combinació de productes que, als preus relatius vigents, **maximitza la nostra renda** [P];

$$\text{RMT}_{v,a} \equiv \text{CO}_{v,a} = (\text{P}_v/\text{P}_a)_{\text{comerç}}$$

- i **intercanviar** les produccions per, amb aquesta renda i preus relatius, aconseguir el **màxim nivell d'utilitat** possible [C].

$$\text{RMSC}_{v,a} = (\text{P}_v/\text{P}_a)_{\text{comerç}}$$

1. Els beneficis del comerç: un model estàndard d'una economia oberta al comerç

Característiques comunes dels models de comerç:

- La **capacitat productiva** d'una economia es pot sintetitzar amb la frontera de possibilitats de producció (**FPP**)
 - Les **diferències** d'aquestes fronteres donen origen al comerç.
- Les possibilitats de producció determinen la **funció d'oferta relativa** d'un país.
- **L'equilibri mundial** està determinat per la funció de demanda relativa mundial i per la funció d'oferta relativa mundial
 - La funció d'oferta relativa mundial se situa entre les funcions d'oferta relativa nacionals.

1. Els beneficis del comerç

- **Si els preus relatius de dos béns difereixen entre països en absència de comerç, ambdós països poden guanyar intercanviant els béns a qualsevol relació de preus intermèdia**
 - Si les FPP difereixen entre països, amb els mateixos gustos, diferiran els preus relatius d'autarquia.

1. Els beneficis del comerç

- Fonts dels beneficis del comerç:

- 1. Guanys de comerç derivats de **l'intercanvi**

[**sense** canvis en l'assignació de recursos]

- 2. Guanys de comerç per **especialització**

[**Canvis** en la producció i reassignació de recursos estimulats per les oportunitats que ofereix el comerç]

- 1. El comerç incentiva cada nació a **concentrar els esforços productius** en aquelles activitats que realitza relativament bé (principi de l'avantatge comparatiu)

- **Reorganització** de recursos productius, donada la FPP inicial

- 2. El comerç internacional pot incentivar els productors a **reorganitzar les activitats productives** (guanys dinàmics)

- Avantatge per augment de producció, major **competència** i **economies d'escala** ⇒ expansió possibilitats de producció.

1. Els beneficis del comerç: guanys d'intercanvi pur

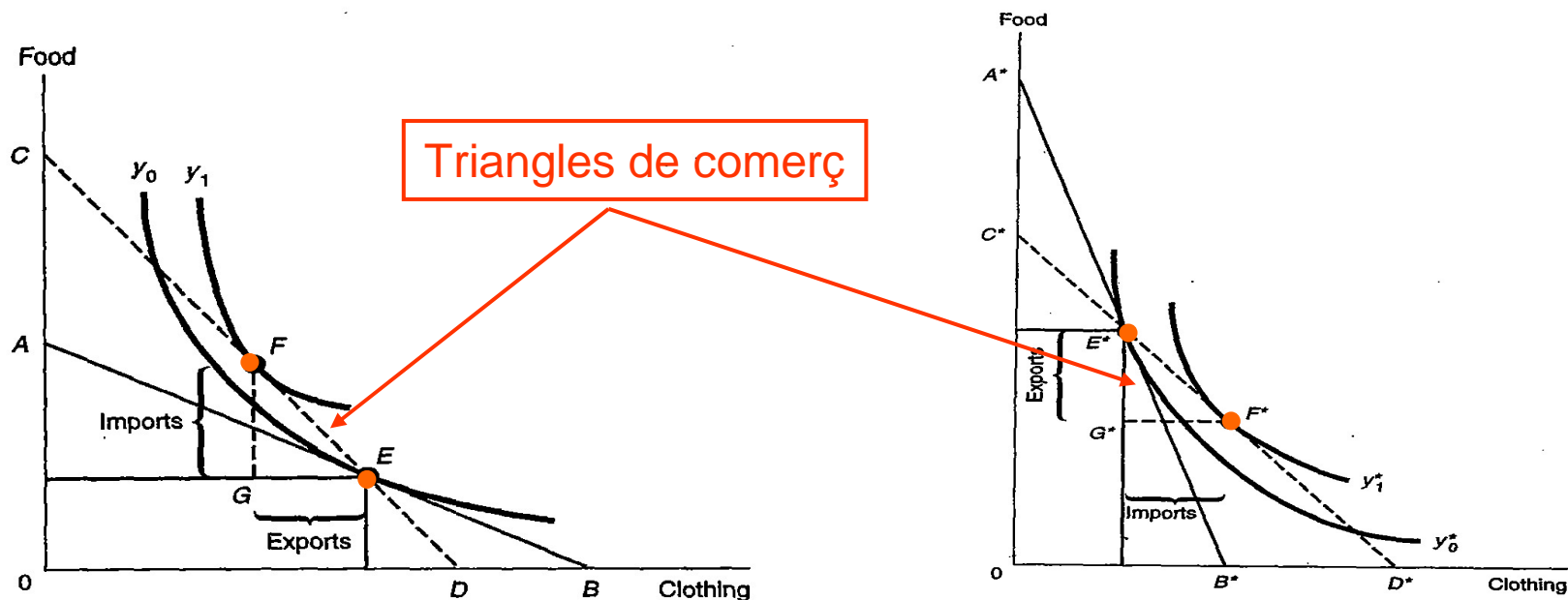
Autarquia: producció = consum. NP en E; RM en E*

■ $(P_v/P_a) < (P_v/P_a)^*$

Comerç: si no hi ha reassignació de recursos en la producció, ambdós països poden guanyar per l'intercanvi de productes en diferir els preus relatius d'autarquia. NP exporta V i importa A (EGF). RM (E*G*F*)

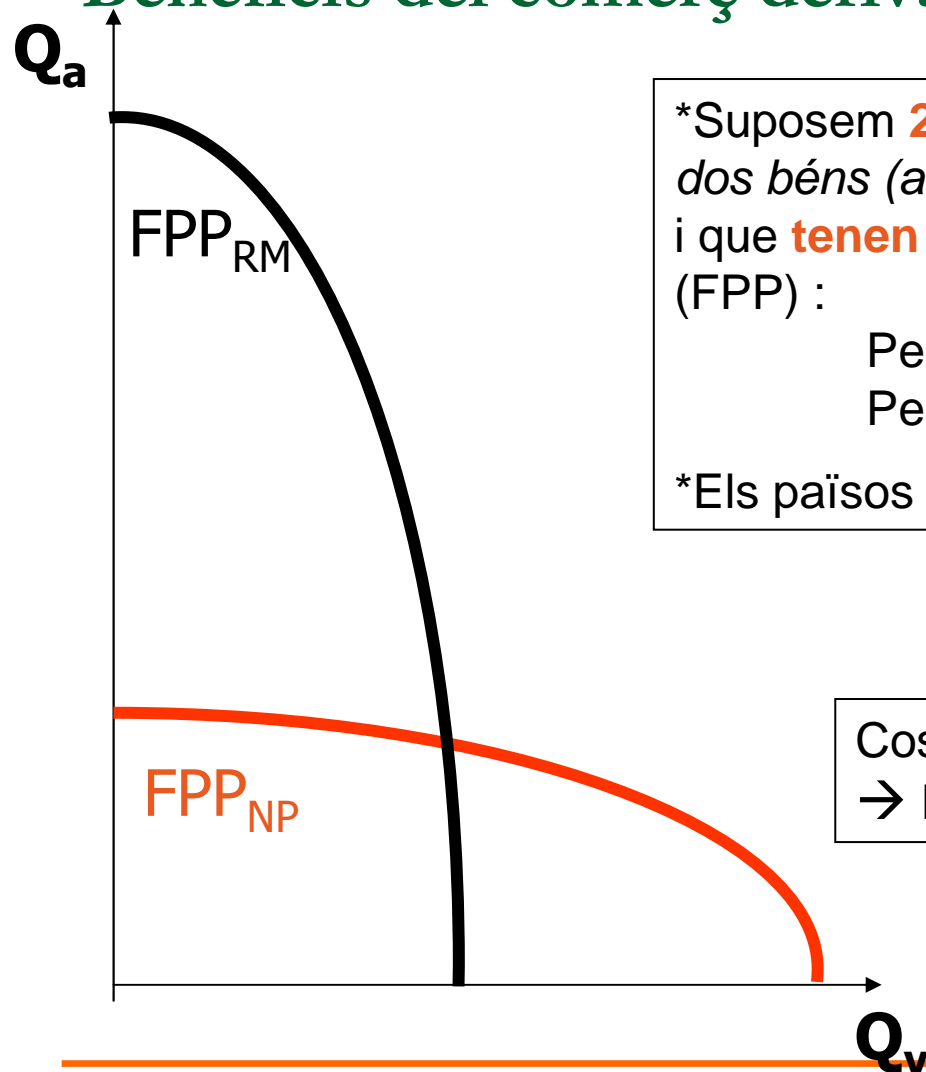
$(P_v/P_a) < (P_v/P_a)^{\text{comerç}} < (P_v/P_a)^* \rightarrow \text{Consum } [F, F^*] \neq \text{Producció } [E, E^*]$

Millora el benestar: de y_0 a y_1 en NP i de y_0^* a y_1^* en RM

2. Comerç i avantatge comparatiu.

Beneficis del comerç derivats de l'especialització

*Suposem **2 països** (NP, RM) que *produeixen dos béns* (a, v),
i que **tenen distinta estructura productiva** (FPP) :

Per distinta tecnologia (T.3)

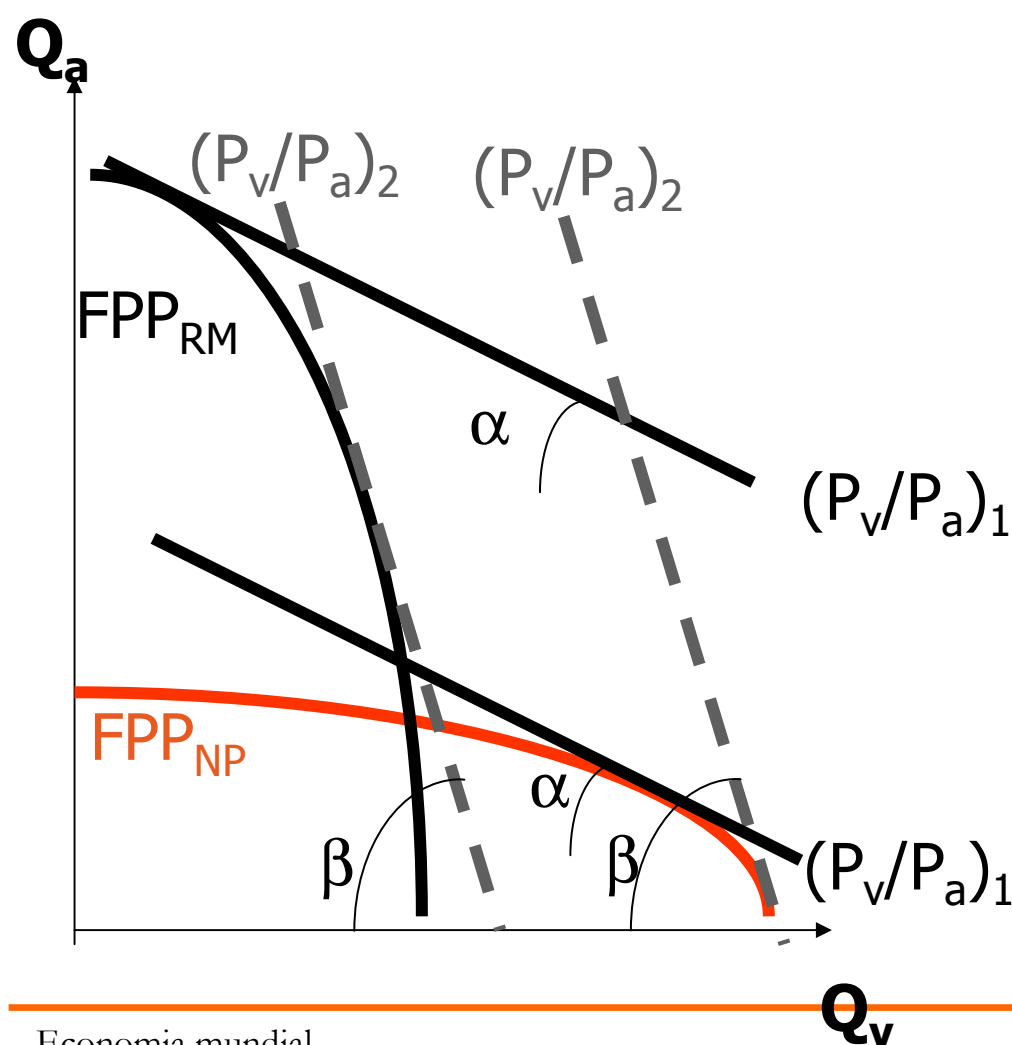
Per distinta dotació de factors (T.4)

*Els països tenen les mateixes preferències

Cost oportunitat ($CO_{v,a}$) és major per a RM
→ **NP té avantatge comparatiu en vestit**

2. Comerç i avantatge comparatiu.

Beneficis del comerç derivats de l'especialització

$\neq \text{FPP} \rightarrow \neq \text{OR}$
 $[OR_{v,a} = f(P_v/P_a)]$

- A qualsevol preu relatiu (P_v/P_a) , NP produeix una combinació vestits / aliments major que RM

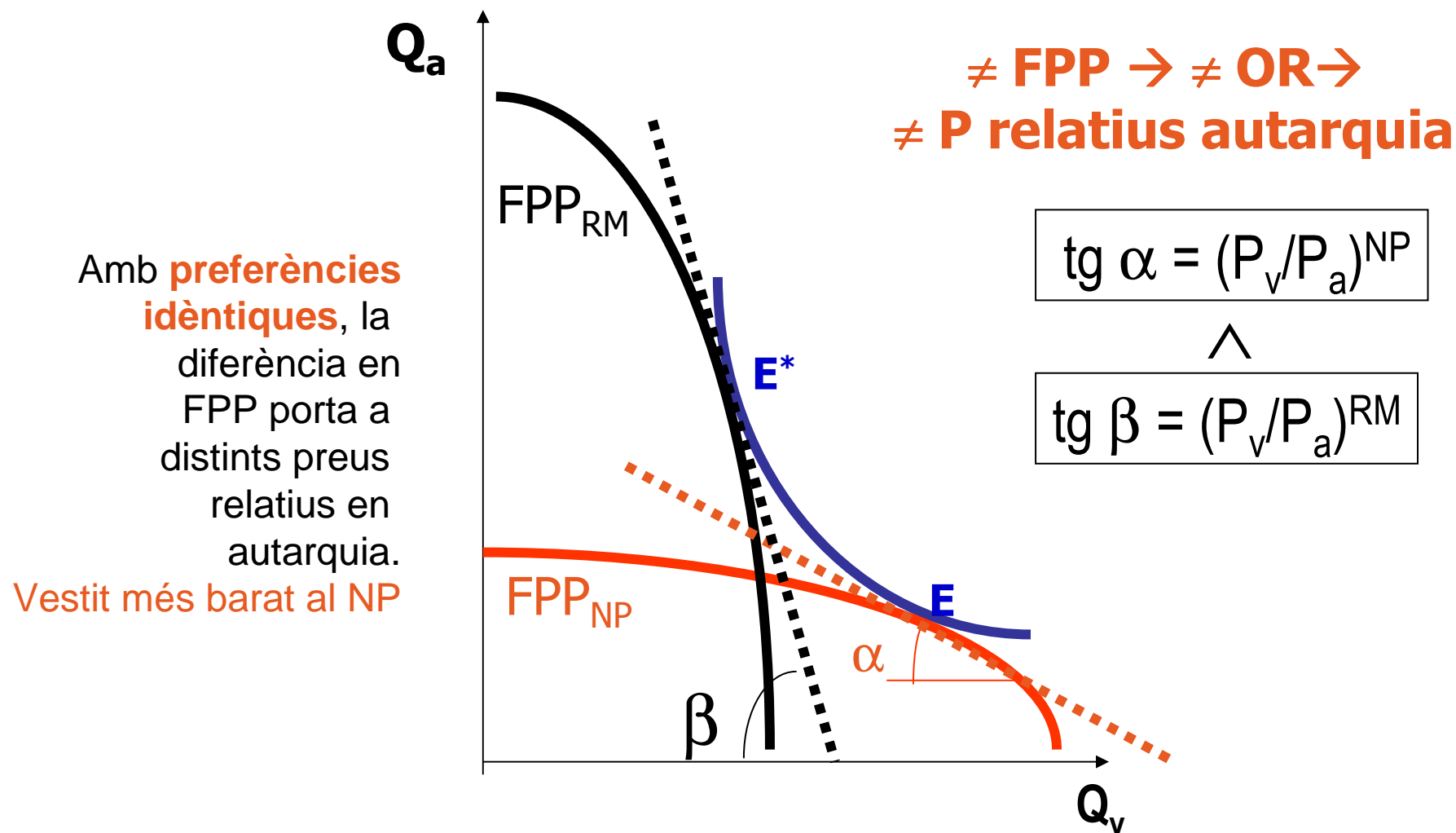
$$[Q_v/Q_a]^{RM} < [Q_v/Q_a]^{NP}$$

OR (v/a) és major en NP

2. Comerç i avantatge comparatiu.

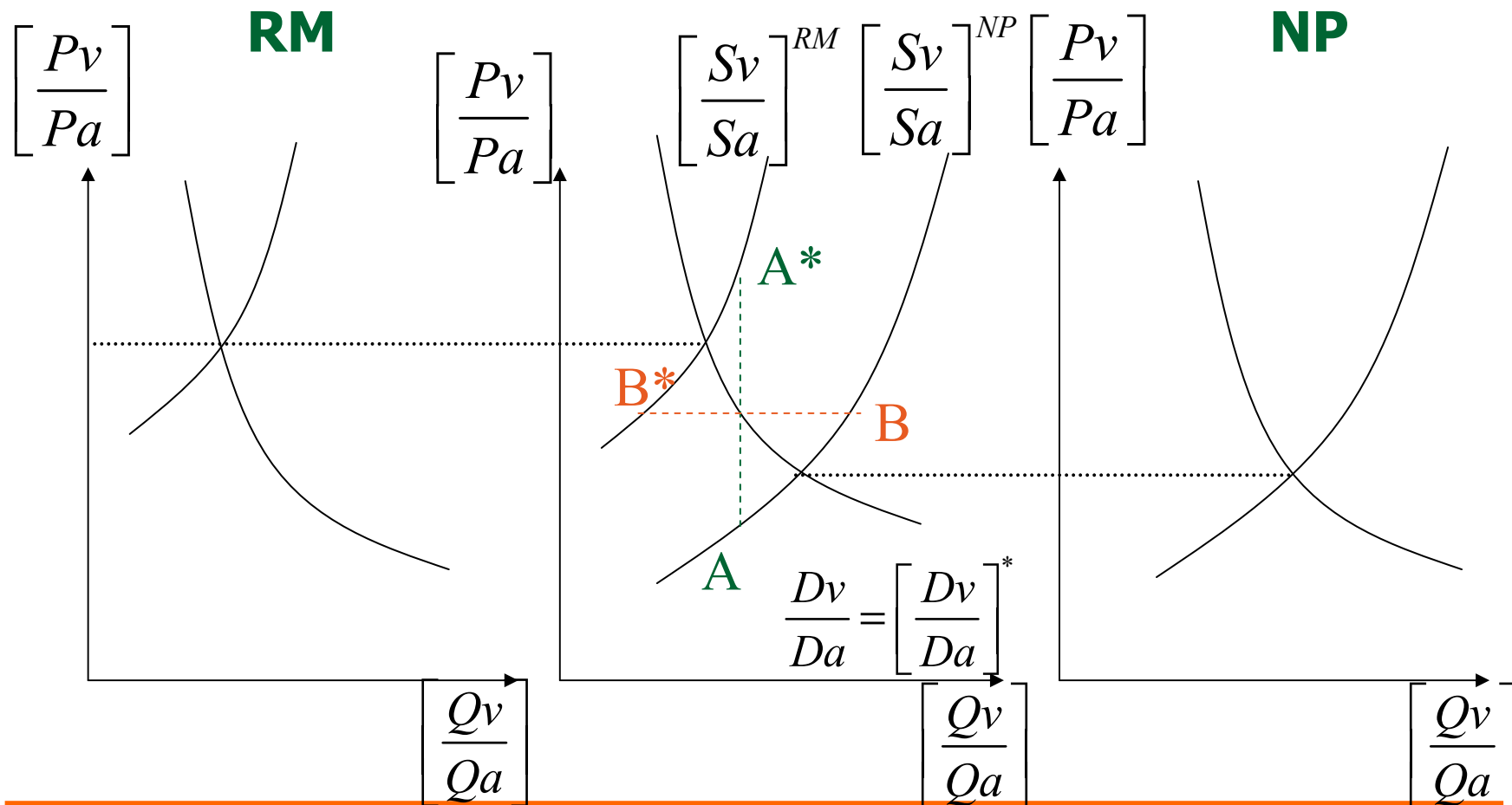
Beneficis del comerç derivats de l'especialització

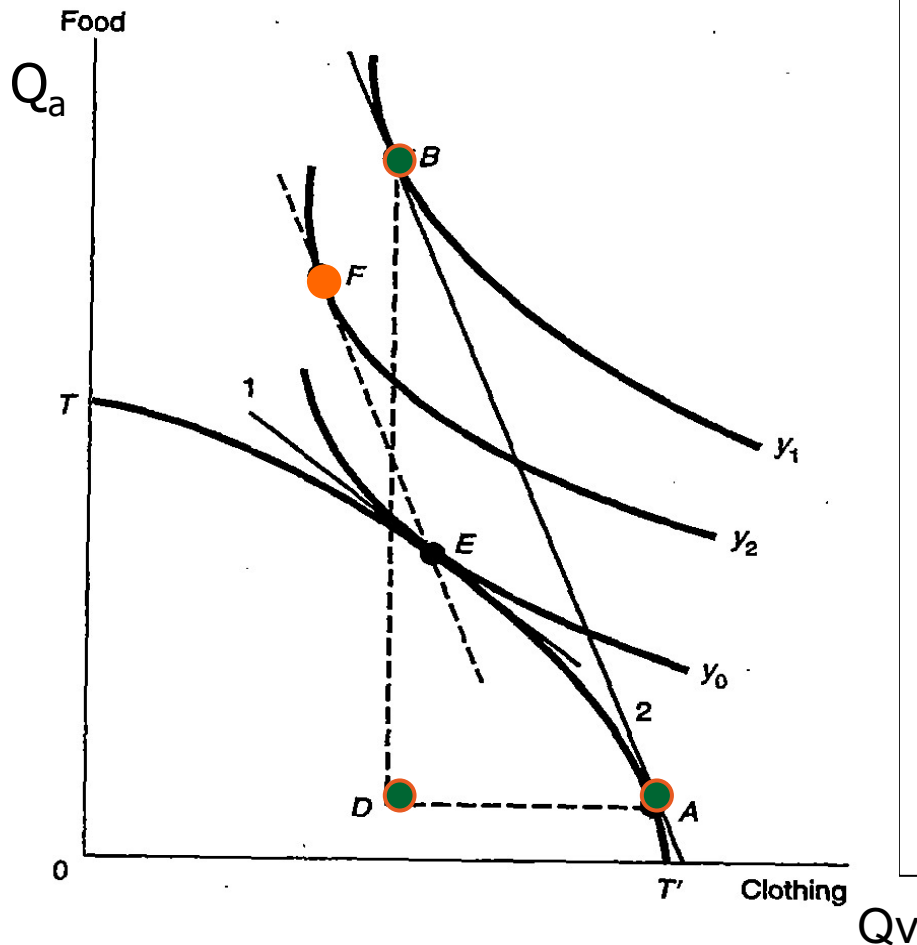
2. Comerç i avantatge comparatiu. Oferta relativa

Origen de l'avantatge comparatiu: "els països són diferents"

[\neq estructures productives (FPP) $\rightarrow \neq$ OR, però \equiv DR]

Beneficis del comerç derivats de l'especialització

Situació inicial: autarquia

E = producció = consum

Si hi ha comerç:

A = producció

B = consum

BD = importacions d'aliments

DA = exportacions de vestits

Triangle de comerç = BDA

Guanyys de comerç

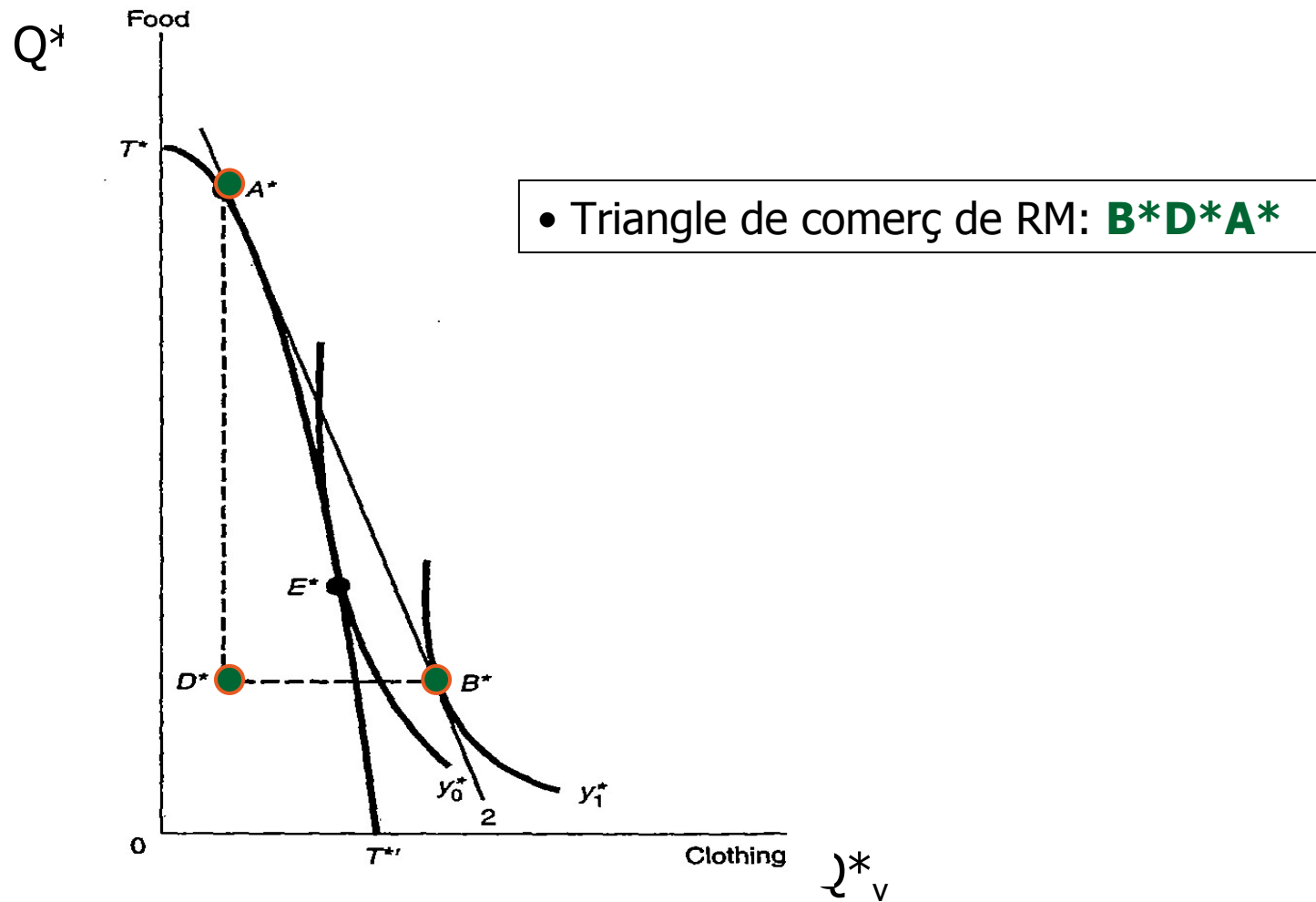
E → F: derivats de *l'intercanvi*.

Expansió de la FPC

F → B : *derivats de l'especialització.*

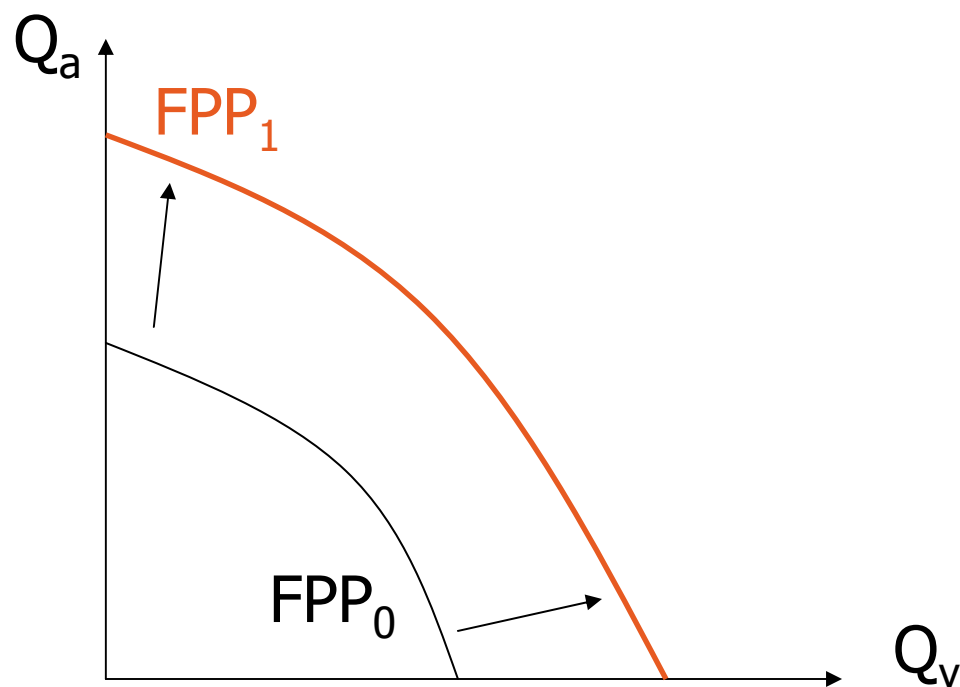
Reassignació productiva segons l'avantatge comparatiu des de $E \Rightarrow A$

Beneficis del comerç derivats de l'especialització

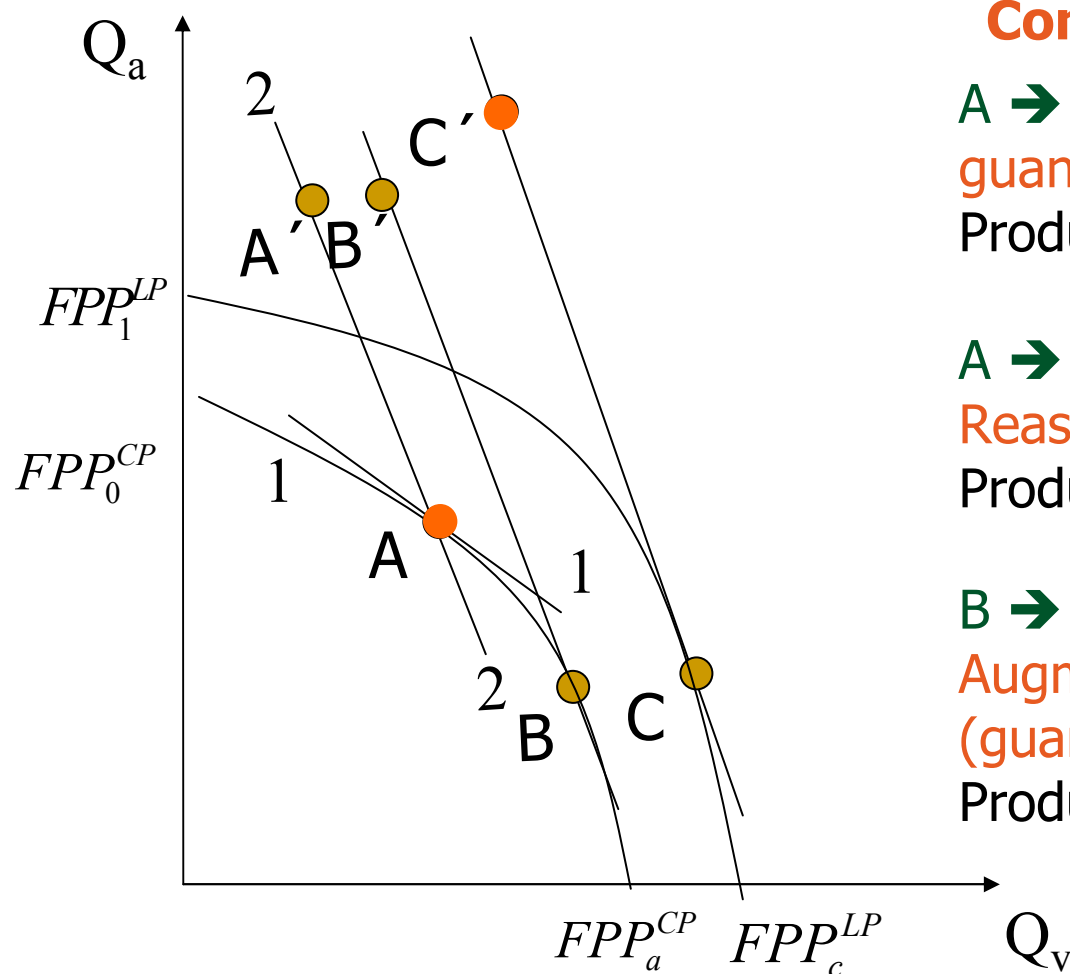
3. Beneficis del comerç. Guanys dinàmics del comerç

- **Efecte procompetència:** el comerç fa que desapareguen les situacions de monopoli que restringeixen el volum de producció
- **Efecte economies d'escala o grandària de mercat:** el comerç permet l'aprofitament de les economies d'escala i la consegüent reducció dels costos mitjans unitaris [tema 5].

Resum. Les fonts de beneficis del comerç són additives

Autarquia: producció en A, consum en A

Comerç → Δ Renda real (AC')

A → A' : expansió de la FPC
guanys purs de l'intercanvi (AA')
Producció en A, consum en A'

A → B : avantatge comparatiu
Reassignació de recursos (A'B')
Producció en B, consum en B'

B → C : expansió de la FPP
Augment de l'eficiència
(guanys dinàmics: B'C')
Producció en C, consum en C'